

**ACHTERGROND
SCHUILPLAATS JOODSE KINDEREN**

Jack Aldewereld bij de kleedhokjes waar in november 1943 Joodse kinderen zijn verstopt. FOTO BAS QUAEDVLIEG

Behoud van de badhokjes

De badhokjes en de rest van de voormalige manege liggen er verlaten en verwaarloosd bij langs een van de entrees naar de Brunssummerheide. De provincie Limburg heeft het terrein verworven voor het Buitenringproject. Nu de weg klaar is en alle milieumaatregelen zijn getroffen, draagt de provincie de gebouwen over aan de gemeente Brunssum. Zowel de provincie als Brunssum is overtuigd van de historische waarde van de kleedhokjes en het nut van het behoud van de gebouwen. Inmiddels hangt er een bord namens provincie, gemeente en Heemkundevereniging Brunssum dat de toekomst van de badhokjes bevestigt. „De intenties is uitgesproken om de hokjes op te knappen en ze als monument te behouden. Het plan is om het gebied in zijn historische vorm, bos en water, terug te brengen en onderdeel te maken van een wandel- en fietsnetwerk”, zegt de gemeentewoordvoerder. Maar of daar nog een andere functie bij komt, wat het gaat kosten en wie verantwoordelijk is – gemeente of provincie – kan de gemeente nog niet zeggen. Gezien de ligging bij de ingang naar het heidegebied en de Roode Beek ligt een horecafunctie voor de hand. Jack Aldewereld kan zich daar wel iets bij voorstellen. Op het bord van de drie partijen staat ‘Start uitvoering: voorjaar 2019’ en ‘Gereed: najaar 2019’. Dat lijkt erg optimistisch. Maar soms gebeuren er wonderen, laat Brunssum weten.

Onderduiken in kleine badhokjes

De kleedhokjes van het oude zwembad bij de Brunssummerheide worden niet gesloopt. Tot grote opluchting van Jack Aldewereld. „Bijna niemand weet dat hier in 1943 Joodse kinderen verstopt zaten.”

BRUNSSUM

Er komt een razzia morgen. De kinderen moeten in veiligheid worden gebracht. Een boodschap met die strekking wordt op 6 november 1943 verspreid in het Brunssumse verzet. In allerijl worden 25 Joodse kinderen weggehaald op hun onderduikadressen. Maar waar zijn ze veilig voor de Duitse bezetter? Een verzetsstrijder denkt het weten: „Naar het zwembad in het bos. Daar zullen de Duitsers niet komen zoeken.” Zo worden de kinderen 6 november

's avonds naar de rand van de Brunssummerheide gebracht. Ze dragen extra warme kleding en hebben een wollen deken mee, want er staat een koude wind. De toegang van het zwembad wordt geforceerd. De deuren van de kleedhokjes worden eruit getild en op de cementen vloer gelegd. Met stro van een boer worden daarop slaapplekken ingericht. Twee hele dagen verblijven de bange kinderen in het zwembad, totdat een rondzwerfende mijnwerker de groep ontdekt. Hij raadt aan de plek vliegensvlug te verlaten omdat de Duitsers er twee keer per week con-

toleren, zo vertelt verzetsvrouw Anna Broers in 1977 aan het *Limburgs Dagblad*. De kinderen worden eerst verstopt achter het orgel van de protestantse kerk in Treebeek. Daarna krijgen ze onderdak bij Broers en haar gezin in het huis bij het pompstation in het Schutterspark.

Harten

Het typeert de enorme inzet van de lokale gemeenschap, vindt Jack Aldewereld (76). „De mensen van Brunssum hebben hun huizen en harten opengesteld. Die kinderen waren totaal onbekend voor hen. En toch hebben ze hun leven geriskeerd voor hen.” De gepensioneerd buschauffeur was in september 1943 pas zes maanden oud toen hij zijn ouderlijk huis in Amsterdam moest verlaten. In de Ruyschstraat in Amsterdam-Oost was een razzia aan de gang. Een oma die op kraamvisite was wist de kleine Jack snel in veiligheid te brengen, zus Fanny was met

brandwonden naar het ziekenhuis. Toen de Duitsers binnenvielen in huize Aldewereld werden vader, moeder en twee broers opgepakt en gedeporteerd. Ze kwamen om in Auschwitz en Sobibor. Evenals tientallen andere familieleden. Jack Aldewereld heeft het allemaal uitgebreid nageplozen. Het familie-verhaal maar ook dat van talloze andere Joden staat keurig gerangschikt in ordners in zijn woning in Brunssum-Noord. Hij was – samen met de latere minister Ed van Thijn – een van de 250 Joodse kinderen die uit Amsterdam weg moesten. „Kinderen met blond haar gingen naar Groningen, Friesland, Overijssel, kinderen met zwart haar gingen naar Limburg. Daar vielen ze niet op tussen de buitenlandse mijnwerkers. Ik had pikzwart haar.”

Venweg

De dreumes kwam terecht bij de familie Muis aan de Venweg. Omdat hij daar niet opviel en heel goed de echte zoon van de familie kon zijn,

hoefde hij niet mee naar het zwembad.

Terwijl het zwembad in de jaren vijftig na een aardverschuiving is afgebroken, zijn de bijgebouwen blijven staan. Ook de badhokjes. De gebouwen zijn jarenlang in gebruik geweest bij de manege. Waar de Joodse kinderen bange nachten hebben meegemaakt, hebben al die tijd paardentuig en andere ruiterspullen gelegen. De manege is inmiddels verhuurd naar Landgraaf als onderdeel van het Buitenringproject. De gebouwen staan leeg. Sloop dreigt. Niet vreemd, vindt Aldewereld, „want vreemden in Brunssum kennen het verhaal van de badhokjes”, zegt hij als hij de piepkleine schuilplaatsen met een brok in zijn keel bekijkt. Zijn echtgenote Ina heeft ervoor gepleit de badhokjes van de sloophamer te redden en ze te betrekken bij het grote verhaal van de Joden in Brunssum. Dat moet verteld blijven worden, vindt Aldewereld. „Weet je waarom in Brunssum geen stolper-

Weet je waarom in Brunssum geen enkele stolpersteen ligt? Hier is niemand opgepakt en verraden.

Jack Aldewereld

steine liggen?”, vraagt hij. „Hier is niemand opgepakt en verraden.”

Engeland

Zijn zus Fanny heeft nooit over de oorlog willen praten. Ze kwam terug uit het ziekenhuis en haar hele familie was plots verdwenen. Jack: „Ze woonde in Engeland. Ze was een keer op vakantie hier. Na een paar dagen heb ik haar eens voorzichtig gevraagd, zo van, vertel nou eens. Ze sloeg dicht, deed haar jas aan, stapte in de auto en reed in één ruk door naar Hoek van Holland.” Aldewereld daarentegen heeft van het vertellen van het Brunssumse oorlogsverhaal zijn missie gemaakt. „Zo lang ik gezond ben, blijf ik het verhaal vertellen. Want zes miljoen Joden kunnen het niet vertellen.” Daar hoort ook het verhaal van de Joden in de badhokjes op de Brunssummerheide bij.

REAGEREN?

benti.banach@delimburger.nl

Om de hoek

>> delimburger.nl/regio

HEERLEN

Diefstal van Harley Davidson op beeld

De politie is op zoek naar twee dieven die zaterdagmiddag 23 maart op de Geleenstraat in Heerlen een witte Harley Davidson buitmaakten. Via burgernet heeft de politie beeld en een signalement van de daders verspreid. Op Facebook werd eerder een vindersloon van 1500 euro uitgelooft. Het gaat om een Harley Davidson Road King Classic uit 2009 in de kleuren metallic wit en grijs. De diefstal is vastgelegd op beeld, zie www.limburger.nl.

SCHINVELD

Peter van D. vrij, blijft verdacht

Drugsbaron Peter van D. uit Schinveld is op vrije voeten gesteld, maar blijft verdacht van witwassen en verboden wapenbezit. Hij heeft twee weken in voorarrest gezeten, maar er is geen reden om hem langer vast te houden, laat het Openbaar Ministerie weten. Van D. (62) is 12 maart in zijn zwaar beveiligde huis in Schinveld opgepakt, nadat zijn perceel grondig is uitgekamd. De speurders vonden een wapen en een grote som contant geld.

Zeg het maar

Jael Hanssen uit Terwinselen. Zijn boek *'Perseus and Andromeda – an epic poem in blank verse'* won de vakjuryprijs BoekGoud in de categorie Fictie.

Bloemen en cheque voor Jael Hanssen (26) uit Terwinselen. FOTO FAMILIE HANSEN

DOOR JUDITH BOUWELS

Waar gaat Perseus and Andromeda over?

„Het verhaal is een vertolking van de mythe van Perseus en Andromeda. Het boek is geschreven in een oude Engelse dichtstijl: *blank verse*. Onder anderen Shakespeare maakte gebruik van deze stijl. Dichter John Milton was mijn inspiratiebron voor dit boek. Ondanks dat het poëzie is, leest het als een 'normaal' boek. Het is opgesplitst in drie delen, van ieder ongeveer duizend versregels. Alles bij elkaar is het een doorlopend verhaal.”

heb je al genoeg. Dit is het tweede boek dat ik geschreven heb en de eerste waarmee ik een prijs win. Mijn derde boek staat inmiddels ook al redelijk op papier. Dat wordt ook een *blank verse*.”

Had je de prijs verwacht?

„Nee, helemaal niet. Het boek publiceren was voor mijn uitgever een risico, omdat mijn schrijfstijl een kleine doelgroep heeft. Toch werd het genomineerd voor de vakjuryprijs BoekGoud, categorie Fictie. En ik won nog ook!”

Waarom won jouw boek?

„Deze dichtstijl werd vooral in de negentiende eeuw gebruikt. De voornaamste redenen waren dat de jury het bijzonder vond dat ik voor deze manier van schrijven koos. En dat het ook nog eens een goede uitvoering was.”

VUE PLUS
HEERLIJK RUSTIG
OP DE MIDDAG

- Dinsdag 02/04
- Aanvang film 14.00
- €7,- incl. koffie/thee en vlaai

Stan & Ollie vertelt het waargebeurde verhaal van 's werelds en Hollywoods bekendste duo: Stan Laurel & Oliver Hardy.

Vue Kerkrade | Roda J.C. Ring 2C **vue**